

נמרא

1 הגמרא מבארת במה נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע, ומקדימה
2 לבאר מדוע נשנו כאן דברי רבי אליעזר, אף שכבר נשנו לעיל.
3 שואלת הגמרא: תנינא תנא דאמר רבי – הרי כבר שנינו פעם אחת את
4 האמור במשנה, ששנינו לעיל (כח) כשעסקה המשנה בדיני עירובי
5 תחומין, ככל מערבין ומשתתפין, חוץ מן המים והמלח, ומה באה
6 המשנה להשמיענו עתה, וסברה הגמרא, ששתי המשניות
7 מדברות בין בעירובי תחומין ובין בעירובי חצירות. מתרצת
8 הגמרא: אמר רבה, משנתנו באה לאפוקי מדברי יהושע – להוציא
9 מדברי רבי יהושע, דאמר שפך, אין – אפשר לערב בו, אבל מדי
10 אחריתא – שאר דברים, לא – אין מערבים בהם, ולכן קמשמע לן –
11 השמיענו רבי אליעזר שאין הדין כן, אלא ככל אפשר לערב, ואילו
12 לא חזרה המשנה ואמרה דין זה כאן, היינו מפרשים ש'בכל
13 מערבין' שאמרה המשנה לעיל, היינו רק בעירובי תחומין, שבהם
14 אף רבי יהושע מודה שאין צריך לערב דווקא בפת, אבל בחצירות
15 כולם סוברים כרבי יהושע שאין מערבים אלא בפת, ועתה שאמר
16 רבי אליעזר דין זה כאן בסמוך לדברי רבי יהושע, אנו למדים
17 שהוא חולק עליו וסובר שאף בעירובי חצירות מערבים בכל דבר.
18 אביי מקשה על רבה, שלא מבואר בדברי רבי אליעזר שהוא חולק
19 על רבי יהושע: איתיבא – הקשה אביי לרבה, איך ניתן ללמוד
20 מדברי רבי אליעזר, שהוא חולק על רבי יהושע, וסובר שאף
21 בעירובי חצירות מערבים בכל דבר, והרי שנינו בברייתא, ככל
22 מערבין עירובי חצירות, וככל משתתפין שיתופי מבוואת, שעושים
23 שיתוף למבווי, בין בפת בין ביין ובין בשאר פירות, ולא אמרו לערב
24 בפת אלא בחצר ו-בעירובי חצירות) ככל, וברייתא זו קשה היא,
25 שהרי מאן שמעת ליה דאמר – מיהו התנא שסובר שבעירובי
26 חצירות פת אין – מערבים רק בפת, מדי אחריתא לא – ולא בשאר
27 דברים, הלא רבי יהושע הוא שאמר דין זה במשנה, ואם כן התנא
28 של הברייתא ודאי רבי יהושע הוא, וקתני ואף על פי כן אמרה
29 הברייתא 'ככל מערבין', אלא ודאי צריך לפרש שמה שאמרה
30 הברייתא 'בכל מערבים עירובי חצירות', היינו שמערבים בכל מיני
31 פת, ואם כן אף במשנתנו יש לפרש שלא באה לומר שמערבים
32 בחצר בכל דבר, אלא באה לומר שמערבים בכל מיני פת, ואינה
33 מדברת בעירובי תחומין, אלא רק בעירובי חצירות, וכך
34 מתפרשות המשנה והברייתא, שבכל מיני פת מערבין בחצירות,
35 ובמבוי משתתפין בכל דבר חוץ ממים ומלח.
36 הגמרא מבארת לדברי אביי מה באה המשנה להשמיענו: אלא
37 אמר רבה בר בר חנה, אם ניתן לומר שהמשנה חזרה וכתבה שוב
38 שבכל מערבים ומשתתפין, כדי להוציא מדברי רבי יהושע, היינו
39 רק לאפוקי – להוציא מסוף דבריו דברי יהושע, דאמר, שלימה אין
40 – שרק בפת שלמה מערבים, אבל בפת פרוקה לא – אין מערבים,
41 ולכן קמשמע לן – השמיענו רבי אליעזר שאין הדין כן, אלא ככל
42 מערבים, ואף בפת פרוסה.
43 הגמרא מבארת את הטעם מדוע לרבי יהושע צריך דווקא פת
44 שלימה. שואלת הגמרא: ופרוקה מאי מעמא לא – ומהו הטעם
45 שאמר רבי יהושע שאין מערבין בפת פרוסה. משיבה הגמרא: אמר
46 רבי יוסי בן שמאל אמר ו-בשם רבי, משום איבה, שאם יוכלו לערב
47 בפרוסה, ויתן אחד פרוסה ואחד שלימה, יבואו לידי מחלוקת.
48 אמר ליה ו-שאלון רב אחא גריה דרבא לרב אשי, עירבו בוילן
49 בפרוסות – אם נתנו כל בני החצר פרוסות לעירוב, שבאופן זה לא
50 יבואו לאיבה, מהו הדין בזה. אמר ליה – השוב לו רב אשי, שאף
51 באופן זה אין מועיל העירוב, משום שחששו חכמים שיקרא יחזור
52 דבר לקולו, שמתוך שירגלו לערב בפרוסה, יבואו ליתן פרוסה
53 גם כשהחל מבני החצר יתנו פת שלימה, ויבואו לידי איבה, ומשום
54 כך אמרו שלעולם לא יערבו בפרוסה.
55 הגמרא מביאה שיש פעמים שגם אם נחסר מהפת, עדיין היא
56 נחשבת כשלימה: אמר רבי יוחנן בן שמאל, אם ניפלה הימנה
57 ו-מהפת) כדי חלתה – כשיעור חלה שצריך להפריש ממנה,
58 שהפריש ממנה חלה אחר האפיה, וכדי דימוקה – וכן אם הפת

60 עשויה מחולין שנפלה בהם תרומה, ויש בחולין מאה פעמים כנגד
61 התרומה, ונטל מהפת כשיעור של תרומה שנפל בה, ונתן לכהן,
62 שבלא זה הפת אסורה כתרומה, מערבין לו פת, שכיון שמה
63 שנחסר ממנה הוא כדי לתקנה, אין זה נחשב שנחסרה. מקשה
64 הגמרא: וכי פת שנחסרה כדי חלתה מערבים בה, והתניא – והרי
65 שנינו בברייתא, שאם נחסרה הפת כדי דימוקה, מערבין לו פת,
66 אבל אם נחסרה כדי חלתה, אין מערבין לו פת. מתרצת הגמרא:
67 לא קשיא, הא – מה שאמר רבי יוחנן בן שמאל שמערבים בפת
68 שנחסרה כדי חלתה, מדובר בחלת נחתום – כשניטל מהפת שיעור
69 חלה שצריך להפריש נחתום ו-אופה) עושה עיסה למוכר
70 לאחרים, שהוא שיעור קטן, הא – ומה שאמרה הברייתא שאין
71 מערבים בפת שנחסרה כדי חלתה, מדובר בחלת בעל הבית –
72 כשניטל מהפת שיעור חלה שצריך להפריש בעל הבית עושה
73 עיסה לעצמו, שהוא שיעור גדול יותר, ששונה שיעור חלה בין
74 נחתום לבעל הבית, דתנן – ששנינו במשנה (חלה פ"ב מ"ח), שיעור
75 חלה, כלומר, השיעור הפחות ביותר שצריך שיהיה בכל נתינה
76 לכהן, צריך שלא יפחות מאחד מעשרים וארבעה מהשיעור שחייב
77 בחלה, שפחות מכך הוא שיעור שאינו ראוי ליתנו מתנה, ולכן
78 אמרו חכמים שהעושה עיסה לעצמו, ואפילו אם הוא עושה עיסה
79 גדולה למשתה כגו' – לסעודת נישואין של בנו, צריך להפריש אחד
80 מעשרים וארבעה מהעיסה, אבל נחתום שהוא עושה למכור בשוק,
81 כיון שזרכו לעשות עיסות גדולות, וכן האשה שעושה למכור
82 בשוק, אף שהיא לשה בביתה והיא דומה יותר לבעל הבית,
83 צריכים להפריש רק אחד מארבעים ושמונה.
84 הגמרא דנה אם אפשר לערב בפת שנפרסה וחזיר את הפרוסה
85 לפת: אמר רב הדיא, פת שנפרסה והפרה בקיסם – וחזירה על ידי
86 קיסם, והיא נראית כשלימה, מערבין לו פת. מקשה הגמרא: והא
87 תניא – והרי שנינו בברייתא, שפת שחזירה על ידי קיסם, אין
88 מערבין לו פת. מתרצת הגמרא: לא קשיא, הא – מה שאמרה
89 הברייתא שאין מערבין בה, הוא באופן דייק תיפרה – שניכר
90 מקום החיבור של הפרוסה לפת, שניכר שנפרסה וחזירה, ואז דינה
91 כפרוסה ואין מערבין בה, והא – ומה שאמר רב חסדא שמערבים
92 בה, הוא באופן דלא דייק תיפרה – שאין מקום חיבורה ניכר,
93 שנראית דנה על כמה מיני פת אם אפשר לערב בהם: אמר רבי ורבי
94 אמר ו-בשם) שמואל, מערבין בפת העשויה מאור, ובפת העשויה
95 מדיחן. אמר רב עקיבא, לדידי מיפרשא לי מיניה דמר שמואל – אני
96 שמעתי משמואל עצמו פירוש דין זה, ושמעתי ממנו, שבת אור
97 מערבין, ובפת דוחן אין מערבין.
98 אמר רב חיאי בר אבין אמר ו-בשם) רב, מערבין בפת העשויה
99 מערשים. מקשה הגמרא: איני – האם כך הוא הדין, והא – והרי
100 ההיא דהוא בשני דמר שמואל – אותה פת של ערשים שעשו בימי
101 שמואל, ושדייה לכלבית – והשליכה שמואל לכלב, ולא אכלה
102 הרי שאפילו לאכילת כלב לא היתה ראויה, ואם אינה ראויה
103 לאכילה ודאי אי אפשר לערב בה. מתרצת הגמרא: ההיא – אותה
104 פת שהשליך שמואל לכלב, לא היתה עשויה רק מערשים, אלא
105 דשאר מינים היוא – הרבה מינים היו מעורבים בה, שפת כזו ודאי
106 אינה נחשבת פת, דקתיב (יחזקאל ד טו) ואתה קח לך חמין ושערים
107 ופול וערשים ורחן ובקמים וגו' ונתתה אותם בכלי אחד ועשית
108 אותם לך ללחם, שנאמר ליחזקאל שיעשה סימן לרעב שיבוא על
109 ישראל בזמן המצור על ירושלים, שיקח את כל המינים הללו
110 ויעשה מהם פת, שפת זו אין בני אדם רגילים לאוכלה, ורק מחמת
111 רעב אוכלים אותה. רב פפא אמר, ההיא – אותה פת שהשליך
112 שמואל לכלב, הטעם שלא היתה ראויה לאכילה, לא היה משום
113 שהיתה עשויה מערשים, אלא משום שצליה מצואת האדם הוא
114 – היתה, כלומר שאפו אותה על גחלים שנעשו מצואת אדם
115 שייבשו אותם ושרפו אותם, שכן נאמר ליחזקאל שיעשה, דקתיב
116 (שם יט) והיא בגללי צאת האדם תענה לעיניהם – שתאפה פת זו
117 לעיני בני ישראל בגחלים שנעשו מצואת אדם.
118

1 הגמרא מבארת את תחילת הפסוק של והיא בגללי צאת האדם
2 וגו', ושואלת: מאי – מה הפירוש במה שנאמר ליחזקאל (שם) 'וְעָנֹת
3 שְׁעָרִים תֹּאכְלֶנָּה' [לאותה פת המוזכרת לעיל]. אָמַר רַב חֲסִידָא
4 שאמר ה' ליחזקאל שיאכלנה לְשִׁיעוּרִים, כלומר, שלא יאכל ממנה
5 בשובע, אלא יאכל ממנה מעט מעט במשקל כדרך שאוכלים
6 ברעב. רַב פָּפָא אָמַר, שאמר ה' ליחזקאל, שאת עֲרִיבָתָהּ – עריכת
7 הפת, יעשה פְּעֻרִיבָת שְׁעוּרִים – כדרך שעורכים פת שעורים,
8 שאינה חשובה ואין מקפידים לעורכה יפה, אלא עושים אותה
9 מגונה, וְלֹא פְּעֻרִיבָת חֲטִיִּים – ולא כדרך שעורכים פת חטיים, שהיא
10 חשובה ומייפים ומתקנים אותה שתהיה עגולה ונאה.

משנה

12 המשנה דנה אם אפשר לערב לאדם שלא מדעתו, ומתי הוא

13 נחשב לדעתו: נֹתֵן אָדָם – יכול אדם לתת מְעָה לְחֲנוּנִי שהוא
14 מוכר יין, והוא דר עמו במבוי, וְלִנְחָתוֹם שהוא מוכר ככרות, והוא
15 דר עמו בחצר, פְּרִי שָׂאֵם יבואו בני המבוי ליקח ממנו יין לעשות
16 שיתוף למבוי, או בני החצר ליקח פת לעשות עירוב לחצר, יִזְכָּה
17 לו' חלק בעירוב תמורת המעה שהוא נותן לו עכשיו, דְּבָרֵי רַבִּי
18 אֱלִיעֶזֶר. וְחֻכָּמִים אֹמְרִים, לֹא זָכוּ לו' מְעוֹתָיו, שלא חל הקנין בלא
19 משיכה, ואף אם זיכה לו החנוני על ידי אחר, לא חל העירוב, כיון
20 שדעת החנוני היא להקנות לו תמורת המעה, ואין המעה קנויה
21 למוכר, שכיון שיכול המוכר לחזור בו עד שימשוך הלוקח, אין
22 הלוקח סומך על המוכר, ואינו מקנה לו את המעה, ונמצא
23 שהמוכר מערב עבור הלוקח במעה שנתן, אף שאין בדעת הלוקח
24 שיערב לו במעה, והרי זה כמו שאחד מבני החצר נוטל ממנו מעה
25 שלא מדעתו כדי לקנות בה עבורו פת לעירוב.

עירובין דף פא עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שלישי) קיז

הדינר שנתן לו. ואם המשנה מדברת כשמשיך, **אָמַר** – מדוע אין
הלוקח מפסיד במיתת השור, **וְהָא** – והרי הוא מִשְׁשֵׁךְ את השור,
וקנה בו חלק תמורת הדינר.
מתרצת הגמרא: **אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּרַי יִצְחָק, לְעוֹלָם** – [באמת]
המשנה מדברת בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא מִשְׁשֵׁךְ את השור, **וְהָא** בְּמֵאָה עֶסְרִין
– וכאן במשנה במה מדובר, בְּשִׁוְיָהּ לוֹ הִטְבַּח לְלוֹקַח, עַל יְדֵי
אָחֵר, שמסר את השור לאחר, ואמר לו שיזכה בחלק ממנו
בשביל הלוקח, ולכן בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים אֵלּוּ, דְּיוֹכּוֹת הוּא לוֹ לְלוֹקַח,
להוציא מעות כדי לקנות בשר, שכולם רגילים לקנות או בשר,
ואף הוא צריך לקנות בשר, יכול אחר לזכות עבורו בחלק
מהשור, כיון שזִכְּיוֹן לוֹ לאדם שֶׁלֹּא בְּפִנּוּי – בלי ידיעתו, אבל
בְּשִׁאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה, דְּחֹב הוּא לוֹ להוציא הוצאות כדי לקנות
בשר, אין אחר יכול לזכות עבורו בשור, כיון שאִין חֶבְיוֹן לוֹ אֵלָּא
בְּפִנּוּי – שאין אדם יכול להיעשות שליח לחבירו להפסידו, אלא
מדיעתו.
ומביאה הגמרא תירוץ נוסף: **וְרַב אֵילָא אָמַר** בשם רַבִּי יוֹחָנָן,
שֶׁהֵטַעַם שֶׁבּוֹמְנִים אֵלּוּ כּוֹפִים אֶת הַטְּבַח לְשַׁחֲוֹת, ואם מת השור
הפסיד הלוקח את הדינר שנתן, הוא מפני שְׁבִאֲרֵבְעָה פְּרָקִים אֵלּוּ
הָעֲמִידוֹ חֲכָמִים אֶת דְּבָרֵיהֶן עַל דְּבָרֵי תוֹרָה, כלומר, שאף שאמרו
חכמים שכל המטלטלים לא יקנו בכסף, זמנים אלו הותירו חכמים
שיהיה בהם הדין כדִּין התורה שמעות קונות, שמה שאין
מטלטלים נקנים בכסף, אין זה אלא מתקנת חכמים, דְּאָמַר רַבִּי
יוֹחָנָן (בבא מציעא מז), דְּבַר תוֹרָה – מדין התורה, מְעוֹת קוֹנוֹת – כל
המטלטלים נקנים בקנין כסף, שמשנתן הלוקח את המעות, אין
המוכר והלוקח יכולים לחזור בהם, וּמִפְּנֵי כֹה אָמְרוּ חֲכָמִים שֶׁרַק
מְשִׁיבָה קוֹנֶה בַּמִּטְלָטִלִּים, נִזְרָה שֶׁפָּאָה לאחר שיתן הלוקח מעות,
בעוד שהדבר הנקנה יהיה בבית המוכר, תיפול שם דליקה, ויֵאמַר
לוֹ המוכר ללוקח, נִשְׂרַפּוּ חֲפִיצֵי שְׁנָתָה לי מעות עליהן, בְּעֲלִיָּהּ,
ולא יטרח המוכר להצילם, כיון שהם שייכים כבר ללוקח, ואין
המוכר מפסיד בשריפתם, ומשום כך תיקנו, שעד שלא ימשיך יוכל
הלוקח לחזור בו, כדי שאם תיפול דליקה, יטרח המוכר להצילם
כדי שלא יחזור בו הלוקח. ובארבעה פרקים אלו, אמרו חכמים
שקונים את בשר השור במעות, כדִּין תורה.
ומה שאמר רבה בר אבהו, שרבי אליעזר סובר שעשו את הדין
בעירוב כדִּין ארבעה פרקים, היינו כדברי רבי יוחנן שפירש,
שבארבעה פרקים אלו אמרו חכמים שמטלטלים נקנים בכסף, וכן
סבר רבי אליעזר שמשום תיקון השבת שיוכל לטלטל בחצר, לכן
אף בעירוב העמידו חכמים דבריהם על דִּין תורה ואמרו שמעות
קונות בלי משיכה. אבל חכמים החולקים על רבי אליעזר סוברים,
שאף עירוב אינו נקנה אלא במשיכה.
שנינו במשנה: ומודים חכמים לרבי אליעזר, בְּשִׁאֵר כֹּל הָאָדָם כּוֹי'
שזכו לו מעותיו. הגמרא מבארת מתי מודים חכמים שזכו לו
מעותיו. מבארת הגמרא: כָּאֵן – מי הם שֶׁאֵר כֹּל אָדָם שבהם מודים
חכמים שזכה בעירוב גם כשנתן מעה ולא משך. משיבה הגמרא:
אָמַר רַב, בְּעַל חֲפִית, כלומר, כל אדם שאינו נחתום או חנוני, שאינו
רגיל למכור ככרות או יין, שנתן לו חבירו מעה, ואמר לו זכה לי
בכִּיכר לעירוב או ביין לשיתוף. וְכֵן אָמַר שְׁמוּאֵל – וכן סבר שמואל,
ששאר כל אדם היינו בְּעַל חֲפִית, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל בביאור דברי
המשנה, לֹא שָׁנוּ – לא נשנה דִּין זה שהנתן מעה אינו זוכה בעירוב,
אֵלָּא בְּנוֹת לְנַחְתוֹם, אֲכָל בְּעַל חֲפִית שנתן לו חבירו מעה, ואמר לו
שיזכה עבורו בעירוב. קוֹנֶה חֲבִירוֹ את העירוב.
הגמרא מביאה כמה פריי דינים שאמר שמואל בדעת חכמים:
ועוד אָמַר שְׁמוּאֵל, לֹא שָׁנוּ – לא נשנה דִּין זה שהנתן מעה לחנוני
או לנחתום אינו זוכה בעירוב, אֵלָּא כשנתן להם מְעָה, אֲכָל אם נתן
להם כֶּלִי, כלומר, שקנה את הככר או היין בקנין חליפין, אז הוא
קוֹנֶה את העירוב, ויכול החנוני או הנחתום לערב לו בככר או ביין
שלקח ממנו.
ועוד אָמַר שְׁמוּאֵל, לֹא שָׁנוּ – לא נשנה דִּין זה שהנתן מעה לחנוני
או לנחתום אינו זוכה בעירוב, אֵלָּא דְּאָמַר לוֹ – כשאמר הלוקח

ומודים חכמים לרבי אליעזר בְּשִׁאֵר כֹּל הָאָדָם שאינם חנונים
ונחתומים, שָׁנוּ לוֹ מְעוֹתָיו, כלומר שאם נתן מעה לחבירו שאינו
חנוני או נחתום, ואמר לו זכה לי בעירוב תמורת מעה זו, חייבה לו
חבירו פת על ידי אחר, חל העירוב. שכיון שחבירו אין דרכו
למכור ככרות, ודאי כשנתן לו מעה נתכוין לעשותו שליח להניח
עירוב בשבילו, וסומך עליו שודאי יניח עבורו עירוב, ומקנה לו את
המעה. והטעם שאמרו חכמים שבחנוני ונחתום לא חל העירוב,
הוא משום שאינו מתכוין לעשותם שליחים להניח עירוב עבורו,
אלא מתכוין רק לקנות מהם יין ופת לעירוב, וכיון שאינו גומר
בדעתו להקנות להם את המעה, והם אינם מקנים לו את הפת והיין
רק תמורת המעה, לא חל העירוב, שֶׁנִּמְצָא שֶׁהֵם מְקִנִּים לוֹ את
העירוב תמורת המעה שלא מדעתו, וְאִין מְעַרְבִין לָאָדָם אֵלָּא
מְדַעְתּוֹ.
אָמַר רַבִּי יוֹהָנָה, בְּמָה דְּבָרִים אָמְרוּ שאין מערבים לאדם אלא
מדעתו, בְּעִירּוּבֵי תַּחֲוּמִין, שמי שמניחים עבורו את העירוב, אף
שהוא מריח שבצד שהניחו עבורו את העירוב יכול הוא לילך
ארבעת אלפים אמה, אבל הוא מפסיד בכך שלצדדים האחרים
אינו יכול ללכת, במקום המרוחק יותר מאלפיים אמה ממקום
העירוב, ואי אפשר להפסידו שלא מדעתו, אֲכָל בְּעִירּוּבֵי חֲצִירוֹת,
שאינו מפסיד כלום בעשיית העירוב, מְעַרְבִין לָאָדָם לְדַעְתּוֹ וְשֶׁלֹּא
לְדַעְתּוֹ, לְפִי שִׁזְכִּינָן לָאָדָם שֶׁלֹּא בְּפִנּוּי, כלומר אף כשאינו יודע
מהזכייה, וְאִין חֶבְיוֹן לָאָדָם שֶׁלֹּא בְּפִנּוּי, ולכן כל שאינו מפסיד בו
כלל אפשר לעשותו שלא מדעתו, וכל שהוא מפסיד בו, אי אפשר
לעשותו שלא מדעתו.
נִמְרָא
הגמרא מבררת את טעמו של רבי אליעזר, שאמר שהלוקח קונה
את היין והכִּיכר בלא משיכה. שואלת הגמרא: מָאִי מְעַמָּא דְּרַבִּי
אֲלִיעֶזֶר שאמר שיוכל לתת מעה לחנוני כדי שיזכה לו חלק
בעירוב, והוא קונה את העירוב תמורת המעה, וְהָא – והרי הוא לא
מִשְׁשֵׁךְ את העירוב, ומטלטלים אינם נקנים אלא במשיכה. מתרצת
הגמרא: **אָמַר רַב נַחֲמָן אָמַר רַבָּה בְּרַי אָבָהוּ, עֲשָׂאֵר רַבִּי אֲלִיעֶזֶר**
לעירוב, בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים – [זמנים] בְּשָׁנָה, שבהם אמרו חכמים
שנתינת מעות קונה במטלטלים בלא משיכה, וסבר שאף בעירוב
משום תיקון השבת, אמרו חכמים שהמעה קונה בלא משיכה.
הגמרא מבארת מתי אמרו חכמים שמטלטלים נקנים בכסף: דִּתְנִן
(חולין פג), בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים – [זמנים] אֵלּוּ [וזאמורים במשנה שם],
מִשְׁחִיטִין אֶת הַפֶּסַח – מחייבים את השוחט לשחוט בְּעַל חֲרָחוֹ,
שאם נתן הלוקח לשוחט מעות מערב יום טוב, כופים אותו לשחוט
את הבהמה ביום טוב, וּמִפְּלִי אִם הַשּׁוֹר שָׁוָה אֵלָּה דִּנְהָ, וְאִין לְלוֹקַח
חלק בשור אֵלָּא דִּנְהָ אָחֵר, כּוֹפִין אוֹתוֹ – [את השוחט] לְשַׁחֲוֹת כדי
לתת ללוקח בשר בדינר, שהלוקח נחשב כבעלים על החלק
ששילם עבורו, לְפִיכָךְ – כיון שהוא נחשב כבעלים על חלק בשור,
אִם מֵת הַשּׁוֹר קודם ששחטו, מֵת גַּם לְלוֹקַח, דהיינו שהלוקח
מפסיד את הדינר שנתן לטבח. ומבארת הגמרא את הטעם בדין זה,
ושואלת: מדוע אם מת השור, אנו אומרים שֶׁמֵּת גַּם לְלוֹקַח,
ומפסיד הלוקח את הדינר שנתן למוכר, וְהָא – והרי לא מִשְׁשֵׁךְ
הלוקח את השור, ואם כן לא קנה עדיין את הבשר, שהרי
מטלטלים אינם נקנים ללוקח בכסף, אלא במשיכה. מתרצת
הגמרא: **אָמַר רַב הוֹנָא, בְּשִׁשְׁשֵׁךְ** – המשנה מדברת כשמשיך את
השור מערב יום טוב, ומשום כך זכה בחלק מהשור כפי המעות
שנתן לטבח, ומשום כך אם מת השור, הפסיד את מעותיו. מקשה
הגמרא: אִי חֲבִי – אם כן שמדובר כשמשיך, אֵימָא סִפָּא – אמרו
ובאר את הסיפא של המשנה, שאמרה, שְׁבִשְׁשֵׁךְ יְמוֹת הַשָּׁנָה הוֹחִין
מארבעה פרקים אלו, אֵינּוּ בְּ, שאין מחייבים את המוכר לשחוט
את השור, כדי ליתן ללוקח בשר תמורת הדינר שנתן לו, אלא
יכול המוכר להחזיר לו את הדינר שנתן לו, ואין זה נחשב שכבר
קנה הלוקח חלק בשור, וּלְפִיכָךְ אִם מֵת הַשּׁוֹר קודם ששחטו, מֵת
רק לְמוֹכְרֵי, שלא הפסיד הלוקח כלום, וצריך המוכר להחזיר את

1 לחנוני או לנחתום בלשון וְכֹה לִי, שאמירה זו כוללת רק בקשה
 2 שיקנה לו ככר או יין תמורת המעה, אבל לא אמר לו בזה שיתן
 3 את הככר או היין לעירוב בשבילו, אֲכַל אִם אָמַר לו בלשון עֲרַב
 4 לִי, שְׁלִיחַ שְׁוִיָּה – נתכוין למנותו שליח להניח עבורו עירוב, וְכֵן –
 5 וקנה לו העירוב, כלומר שמתיר לו העירוב לטלטל בשבת.
 6 שנינו במשנה: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּמָה דְּכָרִים אָמוּרִים וְכו' שאין
 7 מערבין לאדם אלא מדעתו, בעירובי תחומין, אבל בעירובי
 8 חצירות מערבים לדעתו ושלא לדעתו. הגמרא מביאה את פסק
 9 ההלכה בדין זה: אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר ו- (בשם) שְׁמוּאֵל, הִלָּכָה בְּרַבִּי
 10 יְהוּדָה, וְלֹא עוֹד – ולא כאן בלבד הלכה כמותו, אֵלָּא כָּל מָקוֹם
 11 שֶׁשָּׁנָה רַבִּי יְהוּדָה דִּין בְּהִלְכוֹת עִירוּבֵי, הִלָּכָה כְּמוֹתוֹ. אָמַר לִיה
 12 ו- (שאל) רַב חֲנַנְיָ בְּנֵדְתָא – (מהעיר בגדד שבבל) לַרַב יְהוּדָה, הֲאִם
 13 אָמַר שְׁמוּאֵל שֶׁהִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה אֲפִילוּ בְּמִבְּנֵי קוֹרְוָתוֹ או
 14 לַחֲיֵיו בִּשְׁבֵּת, שאמר רבי יהודה (להלן צד.), שכיון שהיה המבוי מותר
 15 בתחילת השבת, מותר להמשיך ולטלטל בו כל השבת, אף אחר
 16 שניטלו קורותיו או לחייו. אָמַר לִיה – השיב לו רבי יהודה, בְּעִירוּבֵי
 17 אָמַרְתִּי לָךְ וְלֹא בְּמַחֲצוֹת – רק כשאמר רבי יהודה הלכה בדיני
 18 קניית עירוב אמר שמואל שהלכה כמותו, ולא בדיני מחיצות,
 19 ומבוי שניטלו קורותיו או לחייו, הוא מדיני מחיצות, שבהם לא
 20 אמר שמואל שהלכה כרבי יהודה.
 21 הגמרא דנה אם חכמים ורבי יהודה נחלקו בדין של עירוב שלא
 22 מדעת: אָמַר לִיה ו- (שאל) רַב אֶהָא בְּרִיה דְּרַבָּא לְרַב אִשִּׁי, מִמָּה
 23 שאמר שמואל שֶׁהִלָּכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה, מִכְּלָל דְּפִלְגִי – משמע מזה
 24 שנחלקו רבי יהודה וחכמים בדין זה, ולחכמים אף עירובי
 25 חצירות אין מניחים אלא מדעת, וְקָשָׁה הָאָמַר – שהרי אמר רַבִּי
 26 יְהוֹשֻעַ בֶּן לִוִּי, שֶׁכָּל מָקוֹם שֶׁאָמַר רַבִּי יְהוּדָה הִלְכָה בלשון 'אֵימַתִּי'
 27 ובלשון 'בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים' בְּמִשְׁנֵתָנּוּ – בששה סדרי משנה,
 28 אֵינּוּ בֹא אֵלָּא לְפָרֵשׁ אֶת דְּבָרֵי חֲכָמִים, ואם כן במשנתנו שאמר
 29 רבי יהודה בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים, לא בא רבי יהודה לחלוק על
 30 דברי חכמים, אלא לפרש את דבריהם, ואם כן מדוע אמר

31 שמואל שהלכה כרבי יהודה, שמשמע מכך שחכמים חולקים
 32 עליו.
 33 קודם שהביאה הגמרא מה שהשיב רב אשי, מקשה הגמרא על
 34 דברי רבי יהושע בן לוי. מקשה הגמרא: וְלֹא פִלְגִי – וכי לא נחלקו
 35 רבי יהודה וחכמים אם מערבים עירובי חצירות שלא מדעת, וְהָא
 36 אָנּוּ תָנּוּ – והרי שנינו במשנה (לעיל פ), שאם אחר שהניחו שיתוף
 37 למבוי או עירוב לחצר, נִתְּסַפּוּ עֲלֵיהֶן ו- (על בני המבוי והחצר) עוד
 38 אנשים שלא היו שם כשהניחו את העירוב או השיתוף הראשון,
 39 מוֹסִיף עַל הָעִירוּב או השיתוף הראשון, וְיֻזְבָּה את מה שהוא
 40 מוסיף לאלו שנתוספו, וְאִם הוּא נוֹטֵל מִשְׁלָחָם בִּשְׁבִיל הָעִירוּב או
 41 השיתוף, צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ לָהֶם, כדי לדעת אם הם רוצים בשיתוף. הרי
 42 שסוברת המשנה שם, שאין מערבין לאדם אלא מדעתו, ומוכח
 43 שחכמים חולקים על רבי יהודה בדין זה. מתרצת הגמרא: הֵתָם –
 44 המשנה שם מדברת בְּחֶצֶר שְׁעוּמַדָּת בֵּין שְׁנֵי מְבוֹאוֹת, והיא פתוחה
 45 לשניהם, שאין אנו יודעים עם איזה מבוי רוצה היא להשתתף,
 46 שבוז אף רבי יהודה מודה שאין מערבים לה אלא מדעתה, אבל
 47 בחצר שאינה פתוחה אלא למבוי אחד, אף חכמים סוברים
 48 שמערבים שלא מדעת החצר. מקשה הגמרא: איך ניתן לומר
 49 שהמשנה לעיל מדברת בחצר שעומדת בין שני מבוואות, וְהָאָמַר –
 50 והרי אמר רַב שִׁינְיָ אָמַר (בשם) רַב חֲסִידָא, זֵאת אִמְּרַת – יש
 51 ללמוד מהדין המבואר במשנה, שכשהוא נוטל מהדיירים
 52 שנתוספו שלא היו בתחילה בעירוב, צריך להודיעם, שְׁחִלְקִין עָלָיו
 53 חֲבִירָיו עַל רַבִּי יְהוּדָה שאמר במשנתנו שעירובי חצירות מערבים
 54 לאדם שלא מדעתו, שבמשנה שם מבואר שאף עירובי חצירות
 55 אין מערבים אלא מדעת. אלא ודא מוכח שנחלקו אמוראים
 56 בבאור דברי רבי יהודה, שלרבי יהושע בן לוי רבי יהודה בא
 57 לפרש את דברי תנא קמא, ולדברי רב חסדא רבי יהודה בא לחלוק
 58 על דברי תנא קמא.
 59 עתה חוזרת הגמרא ומביאה את מה שהשיב רב אשי לרב אחא
 60 בריה דרבא. השיב רב אשי לרב אחא בריה דרבא: אֵלָּא